

[Emmanuel Levinas (o politice)]

Hendrik Adriaanse

◆ bytový seminář, česky | německy, vznik: 5. 1. 1981

◆ private seminar, Czech | German, origin: 5. 1. 1981

[Emmanuel Levinas (o politice)] [1981]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (1981-01-05 Hendrik Adriaanse – A (2), B [LVH280VA]_Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: Pátého první, Holanďan.

Nun ich werde nicht so viel mehr darüber sprechen und gleich anfangen, hinterher können wir uns dann gut kennenlernen in der Diskussion.

Jiný hlas: Nebudu k tomu dál hovořit a raději začnu, pak se můžeme víc poznat v diskusi.

Jiný hlas: *Mein Vortrag für heute Abend hat den Titel: Einige Gedanken von Emmanuel Levinas, insbesondere über Politik.*

Jiný hlas: Moje přednáška pro tento večer se jmenuje Několik myšlenek Emmanuela Levinase, týkající se zvláště politiky.

Jiný hlas: *Hat der Staat immer Recht? Der Staat, so viel wird jeder zugeben müssen, kann nicht anders gedacht werden denn als die Gesamtheit, die Totalität aller Bürger.*

Jiný hlas: Má stát vždycky pravdu? Tady prosím vás je napsáno *Recht*, ale je to z toho dalšího textu, jak si myslím, toto správnější. Stát, to bude muset každý připustit, nemůže být jinak chápán než jako totalita, veškerost všech občanů.

Jiný hlas: *Der Staat umfasst alle und jeden. Darauf lassen sich keine geringen Ansprüche gründen.*

Jiný hlas: Stát zahrnuje všechny a každého. Na této okolnosti se dají založit právě ty velké nároky státu.

Jiný hlas: *Der Staat kann viel mehr als der Einzelne.*

Jiný hlas: Stát může víc než kterýkoliv jednotlivec.

Jiný hlas: *Sein Arm reicht weiter und ist um vieles stärker als der des Einzelnen.*

Jiný hlas: Dosahá dál a je také nepoměrně silnější než jednotlivec.

Jiný hlas: *Der Staat kann auch beanspruchen, mehr zu wissen.*

Jiný hlas: Stát si také může činit nárok, že víc ví.

Jiný hlas: *Er hat Überblick. Er leidet nicht an der perspektivischen Verzerrung, die für jeden Einzelnen vermeintlich ist.*

Jiný hlas: Má nadhled, netrpí tím, čím trpí jednotlivec, totiž perspektivním zkreslením.

Jiný hlas: *Er überdauert die Generationen, er verbindet die Gegenwart mit der Vergangenheit und mit der Zukunft.*

Jiný hlas: Stát přetrvává po generace, spojuje přítomnost s minulostí a s budoucností a zná také dějinné nutnosti, dějinné zákonitosti.

Jiný hlas: *Er kennt die geschichtlichen Notwendigkeiten. Der Staat aufgrund seiner Einsicht in die jeweilige geschichtliche Lage kann notfalls auch Einzelne opfern.*

Jiný hlas: Stát na základě znalosti konkrétní dějinné situace také může v případě nouze obětovat jednotlivce.

Jiný hlas: *Der Staatsraison geht über alle einzelne Vernunft.*

Jiný hlas: Působnost státu přesahuje každý jednotlivý rozum.

Jiný hlas: *Das alles kann und weiß der Staat. Und doch hat der Staat immer recht?*

Jiný hlas: To všechno může a také umí stát. A přece, stát má – je to otázka – má stát vždycky právo to činit? Má pravdu to dělat? Je oprávněn to činit?

Jiný hlas: *Ach, kann man sagen, Recht hat er natürlich auch. Was ist denn Recht anderes als ein Ausdruck jener Macht und jenes allumfassenden Wissens?*

Jiný hlas: Můžeme si říct, že samozřejmě má právo. Co jiného je právo než výraz oné moci a toho vše zahrnujícího vědění?

Jiný hlas: *Was kann das Recht denn mehr als die Herrschaft des Staates legitimieren und kodifizieren?*

Jiný hlas: Co jiného může právo než panství, vládu státu legitimovat a právně ji kodifikovat?

Jiný hlas: *Aber so könnte dann noch mal gefragt werden, hat dieses Recht Recht?*

Jiný hlas: Ale přece je možno se znovu ptát, jestlipak toto právo má právo, jestli je oprávněné?

Jiný hlas: *Was ist das Recht des Staates? Was ist das Recht seines Rechtes?*

Jiný hlas: Co je právo státu? Co je právo jeho práva?

Jiný hlas: *Was ist Gerechtigkeit?*

Jiný hlas: Co je spravedlnost?

Jiný hlas: *Solche Fragen ergeben sich aus der Gedankenwelt des französischen Philosophen Emmanuel Levinas, in die ich sie im Folgenden ein Stück weit einzuführen versuchen möchte.*

Jiný hlas: Takovéto otázky vyplývají z myšlenkového světa francouzského filosofa Emmanuela Levinase, do kterého bych se vás v následujícím pokusil kousek uvést.

Jiný hlas: *...mit der anderen Behauptung, dass die Wahrheit des Anderen das Absolute ist oder dass der Andere das absolute Recht hat auf seine Einzigartigkeit.*

Jiný hlas: ...s tím druhým tvrzením, že pravda toho druhého je to absolutní, nebo že ten druhý má absolutní právo na svou jedinečnost.

Jiný hlas: *Ich glaube, dass ich zuerst etwas verbessern muss oder verdeutlichen muss, was vielleicht nicht ganz klar gewesen ist.*

Jiný hlas: Musím nejdříve něco vylepšit nebo ozřejmit, co nebylo zcela jasné.

Jiný hlas: *Nämlich, dass das Recht, das der Andere geltend machen kann, mich betrifft. Er hat ein Anrecht auf mich.*

Jiný hlas: Totiž to právo, které může uplatnit ten druhý, je zaměřeno vůči mně. On má právo na mě.

Jiný hlas: *Es ist also nicht ein Recht auf eine eigene Existenz zunächst, sondern ein Recht, das er auf mich hat.*

Jiný hlas: Není to tedy právo na vlastní existenci, nýbrž právo na mě.

Jiný hlas: *Dieses Recht, das er auf mich hat, ist der Fall sobald der Andere, wie Levinas sagt, mir offenbart wird.*

Jiný hlas: Toto právo na mě má ten druhý tak v tom, jak říká Levinas, že se mně zjevuje.

Jiný hlas: *Es ist also eine Beschreibung, es ist eine Erfahrung der Situation der Begegnung.*

Jiný hlas: Je to tedy popis, zkušenost situace setkání.

Jiný hlas: *Was geschieht in einer Begegnung? Da habe ich es mit einem Anderen zu tun, der nicht als eine Art Verdoppelung von mir selbst aufgefasst werden kann.*

Jiný hlas: Co se děje v setkání? V setkání mám co činit s druhým, který nemůže být chápán jakožto zdvojení mne samého.

Jiný hlas: *Also nicht als ein alter ego.*

Jiný hlas: Není to tedy jenom jiným já, druhým já.

Jiný hlas: *Der Andere ist mir ganz anders gegenüber als ich ihm gegenüberstehe.*

Jiný hlas: Ten druhý vůči mně stojí zcela jinak, než jak stojím já vůči němu.

Jiný hlas: *Für Levinas ist grundlegend der Gedanke einer Asymmetrie, wie er sagt, zwischen mir und dem Anderen.*

Jiný hlas: Pro Levinase je fundamentální myšlenka asymetrie mezi mnou a druhým, asymetrie toho vztahu mezi mnou a druhým.

Jiný hlas: *Wir sind nicht auf gleicher Ebene. Er ist über mir.*

Jiný hlas: Nejsme na téže úrovni, on je nade mnou.

Jiný hlas: *Das ist der Inhalt dieser Begegnung, so wie Levinas sie erfährt.*

Jiný hlas: To je obsah tohoto setkání tak, jak to vidí Levinas.

Jiný hlas: *Nun Ihre Frage, wie kann das mit dem Anderssein, das Für-sich-sein des Anderen vereinbart werden?*

Jiný hlas: Nyní vaše otázka, jak to může být slučitelné s tím důrazem na tu jinakost až absolutní toho druhého?

Jiný hlas: *Ich denke, dass es um zwei Aspekte derselben Sache geht.*

Jiný hlas: Domnívám se, že jde o dva aspekty téže věci.

Jiný hlas: *Nämlich, dass der Andere in der Begegnung mit mir ist und bleibt, wer er für sich ist.*

Jiný hlas: Totiž ten druhý v setkání se mnou je a zůstává tím, čím je pro sebe.

Jiný hlas: *Das wäre meine Antwort. Ist das deutlich? Ist das klar?*

Jiný hlas: To by byla moje odpověď. Jestli je to jasné?

Jiný hlas: Ne.

Jiný hlas: *Na, dann müssen wir es anders versuchen.*

Jiný hlas: No, tak to musíme zkusit jinak. Pokud jde o tento vzájemný vztah, o jakési vzájemné setkání, pak ten druhý, pokud jde o Levinase a o to, jak on to pochopil, je na vyšší úrovni, takříkajíc.

Jiný hlas: Jestli je to tak? No, prosím. Protože když se setkáme jako dva, pro něj zase jsem já ten druhý.

Jiný hlas: *In der Optik des Anderen bin ich für ihn der Andere.*

Jiný hlas: A to je v pořádku, ale já si nemůžu takhle vystačit, že já jsem on a on jsem já.

Jiný hlas: *Da bestehen da zwei Tendenzen, die sich irgendwie gegeneinander kreuzen. Und da kommt es, oder nicht kreuzen, sondern da begegnen sie sich überhaupt. Bergauf, ja, also das war wirklich gesagt, als ob man also in die Höhe, der andere ist höher, ja, dann geht man also bergauf. Und ich bin dann für ihn wieder höher, ja, und so jagen wir uns eigentlich.*

Jiný hlas: *Levinas würde da auch dies antworten, dass er einen Unterschied macht zwischen verschiedenen Stufen der Bewusstwerdung.*

Jiný hlas: Odpovídal by asi Levinas tak, že je potřeba rozlišovat různé stupně *der Bewusstwerdung*.

Jiný hlas: *Bewusstwerdung*.

Jiný hlas: Uvědomění.

Jiný hlas: *Ich kann nicht des Anderen bewusst sein, wie mein Gleiche, wie also ein alter ego, wie ich soeben sagte.*

Jiný hlas: Můžu si toho druhého uvědomit jako toho, kdo je vlastně mým druhým já, druhým vydáním mě samého.

Jiný hlas: *Das ist aber nicht das Grundlegendste, das Fundamentalste, die fundamentalste Bewusstseinsweise.*

Jiný hlas: Ale to není ten nejzákladnější způsob vědomí.

Jiný hlas: *Grundlegend oder fundamental ist diese Bewusstseinsweise, wenn das das richtige Wort ist, in dem der Andere mir gegenüber steht, so als ob ich ihm zum ersten Mal in meinem Leben erfahren würde.*

Jiný hlas: Nejzákladnější je takový způsob vědomí toho druhého, že ten druhý přede mnou stojí, jako kdybych ho viděl poprvé v životě.

Jiný hlas: *Man muss sich dabei etwas etwa denken, was Adam gedacht hat, als er zum ersten Male die Eva sah.*

Jiný hlas: To je asi podobné tomu, co se odehrálo v mysli Adama, když poprvé viděl Evu.

Jiný hlas: *Da wurde er ein Wesen ihm gegenüber gewahr, das so anders war als er selbst.*

Jiný hlas: Že si uvědomil, že stojí před ním bytost, která je jiná než on sám.

--- (1981-01-05 Hendrik Adriaanse - A (2), B [LVH280VA]_Kaz b_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: In dieser ersten grundlegenden tiefsten Erfahrung des Anderen...

Je to první nejzákladnější zkušenost toho druhého, s tím druhým, jako toho druhého.

In dieser ersten Erfahrung ist von Gleichheit zwischen mir und dem Anderen nicht die Rede.

Nelze mluvit o rovnosti mezi mnou a tím druhým.

Sie können einwenden, in meiner Erfahrung ist das sehr wohl der Fall. Aber für Levinas ist dies eine Grundüberzeugung, dass es diese Ungleichwertigkeit zwischen mir und dem Anderen in dem tiefsten, grundlegendsten Niveau der Begegnung.

Pro Levinase je toto nejzákladnější myšlenka, že neexistuje stejno-, on říká *Gleichwertigkeit*, to jest stejnorodnost v tom setkání těch dvou v tom nehlubším slova smyslu.

Darum gibt es zwischen mir und dem Anderen auf diesem grundlegenden Niveau auch keine Gegenseitigkeit, keine Reziprozität.

A proto neexistuje v této nejhlubší úrovni žádná reciprocita mezi mnou a tím druhým.

Auf dem grundlegenden Niveau bleibt es für Levinas so, dass der Andere, mit dem ich zu tun habe und dem ich Rechenschaft schulde, der mich zur Verantwortung rufen kann, dass er mein Vorgesetzter ist, dass er *mon maître*, also mein Meister, mein Lehrer ist.

V této nejzákladnější úrovni platí, že ten druhý je mně nadřazen, je mým pánem, jemu jsem zavázán a jemu jsem povinován.

Wann haben wir es nun mit gegenseitigen, mit reziproken Beziehungen zu tun?

Kdy máme co činit se vzájemnými, recipročními vztahy?

Das ist auf einer höheren Ebene, wo nicht nur der Eine, Andere im Spiel ist, sondern auch der Dritte und der Vierte und so weiter.

K tomu dochází na jiné rovině, totiž v okamžiku, kdy už nemám co činit jen s druhým, nýbrž kdy tu stojí třetí a další v společenském životě.

Also, Levinas leugnet nicht, dass auf einer gewissen Ebene Gegenseitigkeit im Spiel sein kann, aber das ist nicht das Grundlegende, worauf seiner Ansicht nach alle menschlichen Beziehungen im Staat, in der Gesellschaft, im Recht und so weiter gebaut sind.

Levinas nepopírá, že dochází také k těm vzájemným vztahům, reciprocitě, ale to, co leží v základu života společnosti, státu, to je tento vztah mezi já a tím druhým. Tak to je má druhá odpověď. Ted' vy.

Můžu se zeptat? Levinas ukazuje na druhé straně, že stát se uvádí jako nástroj k upřesnění onoho bratrství.

Seine Frage ist auf die These von Levinas ausgerichtet, dass die Brüderschaft nur auf der staatlichen Ebene, im staatlichen Gefüge verwirklicht ist, und er möchte fragen...

Jak je možno to akceptovat, když stát, když něco u toho státu je v rozporu s iniciativou toho bratrství?

Myslíte to tedy jako, když k tomu dojde, nebo jako v principu?

Jiný hlas: Principiálně.

Jiný hlas: Er meint es prinzipiell, nicht so historisch.

Jiný hlas: Tím pádem ten stát odpadá jako nástroj toho bratrství.

Jiný hlas: Wenn man schon das bedenkt, dass der Staat auch Eingriffe in das Privatleben durchführt, dann ist die ganze These ein bisschen infrage gestellt.

Jiný hlas: Máte dobrou otázku. Auf der einen Seite Levinas akzentuiert sehr stark diesen Pluralismus, diese Brüderschaft und so weiter. Und auf der anderen Seite meint er, dass der Staat imstande ist, solche Strukturen zu schaffen, die diese Werte garantieren. Und dazwischen existiert eine große Spannung, denn diese Werte wie Brüderschaft, das Recht des Anderen, Pluralität im tiefsten Sinne des Wortes, das sind meiner Meinung nach die Kategorien, die zum eschatologischen Weg der Welt gehören. Also es ist eschatologisch.

Máte pravdu, v otázce na jedné straně Levinas akcentuje velmi silně pluralitu, bratrství a tak dále. Na druhé straně se domnívá, že stát je schopen tyto struktury vytvořit, které garantují tyto hodnoty. A mezi tím existuje veliké napětí, poněvadž takové hodnoty jako bratrství, právo toho druhého, pluralita v nejhlubším slova smyslu, to jsou podle mě kategorie, které mají eschatologickou povahu a patří k eschatologickému horizontu.

Denn der Staat müsste immer von neuem sozusagen abgebaut werden, damit er erzielen kann, dass diese Werte zur Geltung kommen. Hierbei ist es etwas ganz anderes. Jesus hat sehr viel konkret über das Gottesreich gesprochen und viel mehr die regierenden Männer und Herrscher...

Stát musí být vždy znovu a znovu jaksi odbouráván, aby mohl docílit toho, že tyto hodnoty se uplatní. V evangelijním textu je to poněkud jinak. Ježíš mluvil o božím království a rozebíral politické vládcy, vládcy tedy, kteří tam hráli takřka jakýs neutrální nebo spíše negativní roli. *Also in der Botschaft von Jesus war doch etwas Anarchistisches.* Tedy v poselství Ježíšově bylo něco anarchistického, *viel mehr als bei Levinas.* rozhodně víc než u Levinase. *Er möchte diese Verhältnisse sehen, wie der Staat wirklich ist.* On chce vidět reálně věci, stát, jaký skutečně je. *Also ich möchte etwas mehr hören, wie diese zwei Reihen, also die*

Reihe des Anderen und so weiter und die Ebene, die Ebene des Staates zusammenhängen. Chtěl by něco víc slyšet, jak souvisejí tyto dvě roviny, rovina toho vztahu k druhému a rovina státního života.

Jiný hlas: *Bei Levinas kann man sich auch so denken, dass er zwei Ebenen unterscheidet.*

Hejdánek: U Levinase je možno se domnívat, nebo Levinas, že rozlišuje tyto dvě roviny.

Jiný hlas: *Der Staat liegt dann auf einer Ebene, die nicht die tiefste, nicht die grundlegendste ist.*

Hejdánek: Stát patří do té roviny, která není nejhlubší, ta, která by zakládala vše ostatní.

Jiný hlas: *Der Staat ist nicht selbst das Fundament, auf dem alles beruht.*

Hejdánek: Stát není sám základ, na kterém všechno spočívá.

Jiný hlas: *Das Fundament ist im Gegenteil viel mehr dieses Recht, das der Andere jeweils hat, und die Brüderlichkeit, die daraus hervorgeht.*

Hejdánek: Naopak tím základem je právo toho druhého a bratrství, které z toho vzniká.

Jiný hlas: *Ich würde also die Fragen der beiden Fragesteller so beantworten, dass ich sage: Der Staat ist für Levinas kein Selbstwert.*

Hejdánek: Já bych tedy na obě otázky obou tazatelů odpověděl tak, že pro Levinase stát není žádná sebeúčel, nemá hodnotu sám v sobě.

Jiný hlas: *Hat auch kein Recht in sich selber, sondern ist für seine Rechtfertigung immer von einer anderen Quelle oder von einer anderen Ebene abhängig.*

Hejdánek: Nemá právo sám v sobě, nýbrž pro své ospravedlnění potřebuje jiný zdroj, jinou rovinu.

Jiný hlas: *Nun bedeutet das allerdings nicht, dass wir den Staat auch vermissen können.*

Hejdánek: To ovšem neznamena, že bychom mohli pominout stát, zřít se ho.

Jiný hlas: *Wenn wir diese, nun sagen wir so, wenn wir diese Ideale von Brüderlichkeit und Respektierung des Anderen verwirklichen wollen,*

Hejdánek: Jestliže chceme tyto ideály o bratrství a právu toho druhého uskutečnit,

Jiný hlas: *dann muss ein soziales Gefüge gestiftet werden, das dem Staate ähnlich ist.*

Hejdánek: pak musí být vytvořeno společenské ústrojí, společenský řád, který je podoben státu.

Jiný hlas: *Aber, und das möchte ich ausdrücklich betonen, dieses staatsähnliche Gefüge ist jederzeit der Kritik zu unterziehen.*

Hejdánek: Ale, a to bych chtěl výslovně zdůraznit, toto ústrojí podobné státu je třeba vystavit kdykoliv kritickému světl.

Jiný hlas: *Ist zu unterziehen, kann unterzogen werden, muss unterworfen werden.*

Hejdánek: Musí mu být vystaveno, znova ho vystavit kritice.

Jiný hlas: *Also wenn der Staat konfliktiert mit dem Willen des Volkes,*

Hejdánek: Jakmile tedy stát vstoupí do konfliktu s vůlí lidu,

Jiný hlas: *gesetzt, dass dieser Wille des Volkes selber Brüderlichkeit und das Recht des Anderen gewährt, anerkennt,*

Hejdánek: a předpokládám, že vůle tohoto lidu respektuje bratrství a vůli toho druhého,

Jiný hlas: *dann ist Widerstand des Volkes gegen den Staat möglich in seinen Voraussetzungen.*

Hejdánek: pak je možný odpor lidu vůči takovému státu.

Jiný hlas: *Nun zu dem Fragesteller hier an meiner rechten Seite.*

Hejdánek: Takže k panu Hejdánkovi zde po mé pravici.

Jiný hlas: *Es ist für Levinas als Juden charakteristisch,*

Hejdánek: Pro Levinase jakožto Žida je charakteristické,

Jiný hlas: *dass er die Werte der Brüderlichkeit und des Rechts des Anderen nicht sozusagen außerhalb der Geschichte in ein utopisches Nirgendland projiziert,*

Hejdánek: že hodnoty jako bratrství a právo toho druhého neprojektuje mimo dějinný svět do utopické země nikoho,

Jiný hlas: *sondern dass er diese Rechte oder Werte auf Erden verwirklicht sehen will.*

Hejdánek: nýbrž chce tato práva nebo tyto hodnoty uskutečnit na této zemi.

Jiný hlas: *Hier liegt ein erheblicher Unterschied zwischen der Staatsauffassung der Juden oder der politischen Auffassung der Juden einerseits und der Christen andererseits.*

Hejdánek: Zde leží významný rozdíl mezi pojetím státu u Židů a křesťanů.

Jiný hlas: *Levinas wirft den Christen vor, dass sie sich um den Staat viel zu wenig kümmern,*

Hejdánek: Levinas vytýká křesťanům, že se o málo starají o stát,

Jiný hlas: *dass sie sich sozusagen in einen Himmel wegflüchten können,*

Hejdánek: že jsou s to uniknout jakoby do nebes,

Jiný hlas: *dass sie ihre Religion auf die Ewigkeit richten können und damit alle Zusammenhänge mit dem irdischen Leben verbrechen.*

Hejdánek: že své náboženství orientují na věčnost, a tím ztratili smysl pro pozemské souvislosti.

Jiný hlas: *Ja, die Verbindungen mit dem irdischen Leben zerschneiden können.*

Hejdánek: A tím přetali spojení s pozemským životem.

Jiný hlas: *Das ist auch die Kritik von Levinas an Jesus.*

Hejdánek: To je také kritika Levinasova vůči Ježíšovi.

Jiný hlas: *Natürlich wie er ihn begreift.*

Hejdánek: Pochopitelně tak, jak ho on pochopil.

Jiný hlas: *Wenn Jesus so sagen kann: gebt dem Kaiser, was des Kaisers ist, und Gott, was Gottes ist.*

Hejdánek: Když Ježíš řekne: dejte císaři, co je císařovo, a Bohu, co je Boží.

Jiný hlas: *Dann sieht Levinas darin eine fatale Trennung.*

Hejdánek: V tom vidí Levinas osudový rozchod.

Jiný hlas: *Als ob das Königreich Gottes mit diesem irdischen Leben nichts zu tun hätte.*

Hejdánek: Jakoby království Boží nemělo co činit s tímto pozemským životem.

Jiný hlas: *Also was sie das Anarchistische in Jesus genannt haben...*

Hejdánek: To, co jste nazval anarchistické u Ježíše...

Jiný hlas: *und was Levinas selber vielleicht eher als das Utopische oder Utopistische andeuten würde.*

Hejdánek: a co Levinas sám by spíš viděl jako utopické nebo utopistické.

Jiný hlas: *Dagegen hat er ein Misstrauen, ein Bedenken.*

Hejdánek: Vůči tomu má nedůvěru, cítí v tom nedůvěru.

Jiný hlas: *Aber, und das ist dann der letzte Satz meiner Antwort...*

Hejdánek: Ale, a to je poslední věta mé odpovědi...

Jiný hlas: *ein Bedenken, dass die Kritik an den Staat nicht ausschließt, aufhebt oder außer Wirkung stellt.*

Hejdánek: že v tomto svém pojetí státu nevylučuje kritiku vůči státu.

Jiný hlas: *Soweit zu diesen beiden Fragen.*

[nesrozumitelné] ...hovoril o Levinasovi, ale on hovoril o tom, že Ježíš hovoril o královstve nebeskom alebo Božom ako o čom-si mimo. Ježíš povedal, že kráľovstvo Božie je v nás, v každom človeku. Je to v podstate tá istá idea, dívať sa na toho druhého ako na niečo viac alebo na niečo, čo je mojej podstaty, že v každom jednotlivcovi podľa Ježíša je niečo, čo je ako podstata toho ja.

Also macht sich das Bedenken darüber, ob von Levinas etwas tatsächlich Neues herbeigeführt wird in der Auffassung des Anderen als etwas, was mir überlegen ist, nämlich dass schon inhaltlich gesehen oder sachlich alle Religionen, und natürlich die christliche an erster Stelle, anerkennen in dem Anderen etwas, was mich anspricht, was mir mit ihm verbindet, durch sozusagen seine göttliche Funken, hat er sogar gesagt, also dass da schon eine Verwandtschaft göttlicher Art besteht. Und ja, so in diese Richtung ist das Argument, nämlich dass in seiner Sicht Levinas hat nicht so sehr viel Neues zu melden.

Hejdánek: K první otázce. Jestliže vyložíte intenci Ježíšovu v tom smyslu, jak jste to udělal, pak by rozdíl mezi tím, co přináší Ježíš, a co říká Levinas, byl daleko menší. Proto také říkám, Ježíš, jak ho chápe Levinas. Je možno mu jinak rozumět a já se domnívám, a věřím, že ve většině křesťanstva je Ježíš také jinak chápán.

Je možno pochopit Ježíše tak, že svým poselstvím nechtěl před lidí otevírat, v jejich očích otvírat rozměr

toho, co je mimo tento svět, ono zászvětno. *Levinas* by to vyložil tak, pokud Ježíš toto činí, to znamená nerozpojuje pozemskost od toho, co je zászvětné, pak v tomto bodu je Ježíš žid.

To by byla také odpověď na druhou otázku. Samozřejmě, že i v ostatních náboženstvích než židovském je tato bázeň, úcta před tím druhým vyzdvihnuta. Například v křesťanském náboženství.

Jiný hlas: *aber Levinas würde dann sagen, das Christentum ist denn auch aus dem Judentum, aus der jüdischen Quelle hervorgegangen.*

Hejdánek: Ale *Levinas* by pak řekl, že i to křesťanství je ze židovství, vzniklo z něho jako ze svého zdroje.

Jiný hlas: *Und so schwer mir auch mir diese Sicht manchmal fällt, so hart sie auch für mich ist, ich glaube, dass er damit einigermassen recht hat.*

Hejdánek: A i když mně to jde těžko a mně to připadá nesnadné, tak musím připustit do jisté míry, že má pravdu.

Jiný hlas: *Das wäre ein Teil der Antwort auf diese zweite Frage. Man kann auch die Frage auf philosophischer Ebene beantworten.*

Hejdánek: To by byla jedna část té odpovědi na tu druhou otázku. Můžeme tu otázku zodpovědět také na filosofické rovině.

Jiný hlas: *Und dann denke ich, dass das neuartige, das ursprüngliche der Philosophie von Levinas erst recht zutage tritt. Besonders, wenn man ihn gegen die philosophische Tradition, also nicht die religiöse, sondern die philosophische Tradition abhebt, kann man das Gewicht seiner Hervorhebung des Anderen, das Gewicht seiner Metaphysik des Anderen erst recht einschätzen.*

Hejdánek: A na této rovině si domnívám, že tím spíš vynikne to původní v *Levinasově* filosofii. Zvláště když se tedy uvede jeho filosofie do souvislosti s dosavadní myšlenkovou tradicí, pak ten jeho důraz na významnost, na právo toho druhého zvlášť vynikne.

Jiný hlas: *Denn in dieser philosophischen Tradition ist es tatsächlich so, meiner Meinung nach, dass sie immer mehr auf das Selbe oder das Selbst, diese zwei kommen bei Levinas zusammen, ausgerichtet ist.*

Hejdánek: Neboť v této tradici je přesvědčen náš host, že nabyla převahu právě to soustředění na to své bytí nebo já, jak to určuje *Levinas*.

Jiný hlas: Čili jako ten problém vyloženě v tom daném západním filosofickém nebo v náboženském pojetí u *Levinase*, čili [nesrozumitelné] nejspíš i v té německé filosofii a tam to byla přesně všechno to, co on nazval, že je to vlastně v tom svém opakování, to je ten případ. To se může potvrdit [nesrozumitelné]. Například v tom, je možné pociťovat v té německé filosofii – teda to není filosofie, že jo, to je ten Gegenstand – je mezi tím doplňkem toho, co říkal *Levinas* s tou západní tradicí.

--- (1981-01-05 Hendrik Adriaanse, B (3) [o *Lévinasovi*] [LVH282VA]_Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: *Man würde also sagen können, dass in der indischen Geisteswelt eigentlich eine große und großartige Identität herrscht.*

Bylo by možno tedy říci, že v indickém duchovním světě vládne veliká, jakási velkorysá identita, která je vyjádřena těmi třemi slovy, ty jsi to samé. To jest tvé okolí a ty, v němž se nacházíš. *Tat Tvam Asi. Tat Tvam Asi.* V sobě říkáš, to jsi ty sám.

Es wird ganz anders, wenn man es mit dem anderen Menschen als anderen Menschen zu tun bekommt. Ted' jsem úplně dostal výpadek mysli. Co to bylo ted'? Ta věta? Pěkně si to nechali.

Ich habe an dieses Tat Tvam Asi gedacht, das ist ein Grundspruch der indischen Philosophie: „Das bist du selbst.“ Und damit ist ein Identitätsprinzip eingeführt. Oder man kann auch sagen: das Prinzip des Advaita, also des Nicht-Geteilt-Seins.

Tím je jaksi navozen princip identity, té nerozdělitelnosti mezi mnou a tím okolím, tím, co nejsem já.

Nun, wenn man dagegen stellt die jüdisch-christliche Geisteswelt, dann wird der andere Mensch wirklich ganz anders erfahren.

Když proti tomu postavíme židovsko-křesťanský duchovní svět, pak ten druhý je skutečně jakožto druhý okoušen.

Der andere Mensch ist nicht auf irgendeine geheime, unergründliche Weise mit mir im Weltall

verbunden, sondern er ist für sich, unabhängig von mir, getrennt von mir.

Ten druhý není nějakým tajemným způsobem propojen se mnou v okolí, nýbrž je za sebe, nezávisle na mně, sám svůj, oddělen ode mne.

Und es ist nun die Frage, ob ich dieses von mir getrennte Wesen und dieses von mir unabhängige Wesen, ob ich diesem Wesen Recht widerfahren lassen kann.

A je nyní otázka, zda této ode mne oddělené a nezávislé bytosti, jestli jí dovolím, aby se stala svého práva.

Das ist sozusagen eine ethische Grundfrage.

To je takřikajíc etická základní otázka. Prosím, máte někdo doplňující otázku?

Jiný hlas: Já bych se chtěl zeptat, jestli je to vyloženě reakce u toho Levinase, která byla, nebo jestli on to vyvádí ze zkušenosti k tomu konkrétnímu člověku. A jak je to třeba v tom případě se zvířaty. On tam třeba mluví o tom, že když ten druhý vystoupí vůči němu jako bezmocný, tak se tam zjevuje ta absolutní mluva. Odkud přichází k tomuto postoji, a jestli je to reakce jenom, nebo je to navázání na tradici, nebo jestli je to záležitost zkušenostní.

Jiný hlas: *Um auf Levinas zurückzuführen: Inwiefern besinnt er sich auf das Recht des Anderen? Ist es ein Ergebnis seiner persönlichen Erfahrung oder ist es eine Anknüpfung an die Tradition, die ihm eigen ist, oder eine fremde Tradition, eine Reaktion gegen eine bestimmte Denkweise? Und wie ist es in diesem Zusammenhang mit der Tierwelt?* Já myslím, tak jak jsem to pochopil, že vůči tomu druhému člověku, když je, tak zažívá té bezmocnosti a té chudobě absolutní mluvu.

Nun, zur ersten Frage: Eines geht mit dem anderen zusammen. Persönliche Erfahrungen und die Tradition, von der Levinas herkommt, sind hier ineinander verwoben und verwachsen.

K té první otázce. Jedno souvisí s druhým. Osobní zkušenost a tradice, z které vychází, jsou tu navzájem propojeny a srostlé.

Welches seine persönlichen Erfahrungen gewesen sind, habe ich in meinem Vortrag angedeutet. Man kann also diese beiden Faktoren zusammenfassen oder benennen als das jüdische Schicksal – das waren die persönlichen Erfahrungen – und die jüdische Geisteswelt, die jüdische Tradition.

Jaké byly jeho osobní zkušenosti, to jsem naznačil. Tyto dva faktory můžeme pojmenovat jako osud židů za světové války a židovský duchovní svět, židovská tradice.

Nun zur zweiten Frage, und das ist viel schwieriger. Levinas äußert sich eigentlich nie zu dieser Frage, wie man sich Tieren gegenüber verhalten soll.

K té druhé otázce. Ta je ovšem těžší. Levinas se vlastně k této otázce, jak se máme chovat ke zvířatům, nevyjadřoval.

Als anderer oder als absolut anderer kommt für ihn nur der andere Mensch in den Blick. Und wenn ich es mal scharf sagen darf: Levinas weckt den Eindruck, als ob für diese zwischenmenschliche Beziehung alle anderen Beziehungen weichen müssten oder ihr untergeben werden müssten.

Jakožto absolutně druhý pro něj přichází v úvahu pouze člověk. A kdybych to řekl ostře: Levinas vyvolává dojem, jako by k tomu základnímu vztahu lidskému musely všechny ostatní vztahy ustoupit nebo mu být podřízeny.

Jiný hlas: *Das bedeutet nun nicht, dass er den Gedanken, dass auch Tiere Respekt und Ehrfurcht verdienen, ablehnen würde.*

Hejdánek: To samozřejmě neznamena, že by ten požadavek, že vůči zvířatům máme mít respekt a úctu, záměrně odmítal.

Jiný hlas: *Aber er fürchtet, dass wenn der Begriff des Anderen auf andere Lebewesen ausgeweitet wird, man in ein Verhältnis zur natürlichen Umgebung kommt, das ihn viel zu sehr an Heidegger erinnern würde.*

Hejdánek: Ale obává se, že kdyby ten pojem druhého byl rozšířen i do oblasti jiných bytostí, že by tím byl založen vztah k přirozenému světu takovým způsobem, který by příliš připomínal heideggerovské pojetí.

Jiný hlas: *Und das er als eine Art Heidentum betrachtet.*

Hejdánek: A co on považuje za jistý druh pohanství.

Jiný hlas: *Also, Religion bedeutet für ihn unter dem Gesetz Gottes einen anderen Recht widerfahren lassen, dem anderen Menschen Recht widerfahren lassen.*

Hejdánek: Náboženství pro něj znamená připustit, aby ten druhý dosáhl svého práva pod božím zákonem.

Jiný hlas: *Und alles andere hat er im Verdacht. Das muss ich, wenn ich ehrlich bin, so sagen. Und das wäre dann auch meine Kritik an Levinas. Wenn man versucht von diesem Denken aus z.B. die ökologischen Fragen zu lösen, dann würde das sehr schwierig sein.*

Hejdánek: Vůči všemu ostatnímu má nedůvěru. To musím tak říct, mám-li být poctivý. A to by byla také moje kritika vůči Levinasovi. V tomto pohledu Levinas, kdybychom se například zaměřili na ekologické otázky, tak je to velmi nesnadné, tam co počít.

Jiný hlas: Jenom poznámka k té otázce kolegyně, že křesťanství v podstatě stejně jako Levinas dává tu absolutní přednost tomu vzájemnému souladu, protože křesťanství říká: Miluj bližního svého jako sebe samého. *Das ist eigentlich eine Bemerkung zu der Frage der Kollegin, dass das Christentum im Grunde ebenso wie Levinas dem zwischenmenschlichen Einklang den absoluten Vorrang gibt, denn das Christentum sagt: Liebe deinen Nächsten wie dich selbst.*

Hejdánek: Zpět k té položené otázce, jako by křesťanství dávalo tomu druhému tu nejvyšší váhu, přičemž tazatelka míní, že tomu tak není, nýbrž že je tam ten příkaz milovat bližního jako sebe samého. A že to zdůraznění „jako sebe samého“ – jestli to chápeš pozitivně?

Jiný hlas: Jo, jo, já to беру spíš pozitivně.

Hejdánek: Pokud to tak míníš, tak musím z pozice Levinasovy říct asi toto: že v tom „jako sebe sama“, jak to vykládá křesťanská tradice, že by v tom viděl symptom, že tedy křesťanství ve srovnání s židovstvím je v tomto bodě úpadkem.

Jiný hlas: *Das Christentum hat den ursprünglichen Ansatz, demzufolge ich dem Anderen alles schulde, wie Levinas wiederholt sagt, vermischt mit einer Art Selbstliebe, die dann doch wieder als unvermeidlich hineingeschmuggelt wird.*

Hejdánek: Křesťanství tento první čistý náběh k tomu respektovat toho druhého, jak to bylo vyloženo, znečistilo a propašovalo tam jakýsi druh sebelásky s důrazem „jako sebe sama“.

Jiný hlas: *Und er würde demgegenüber daran festhalten, dass das Gesetz Gottes, Tora, mich dazu anordnet, mich von dem Anderen befehlen zu lassen. Ich kann nicht mehr, wenn ich gegen dieses Gesetz gehorsam bin, tun was ich will, ich muss mit dem Anderen rechnen.*

Hejdánek: A on by právě trval na tom, že zákon boží, tóra, mi přikazuje nechat se tím druhým rozkazovat. Jsem-li poslušen tomuto zákonu, tak nemůžu dělat si to, co chci, musím s tím druhým počítat.

Jiný hlas: *Und dafür ist meine Selbstliebe entschieden keine Bedingung. Das würde Levinas sagen. Aber...*

Hejdánek: A k tomu moje sebeláska není rozhodující. To by řekl Levinas. Ale...

Jiný hlas: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem think styrene

Expert audio analyst and professional editor/transcriber of philosophical texts.

Transcription of seminars/lectures/discussions involving Ladislav Hejdánek.

Distinguish between Hejdánek and "Other voice" (Jiný hlas) based on a reference sample.

- * Label speakers: "Hejdánek:" and "Jiný hlas:".
- * Do not repeat speaker labels for consecutive paragraphs by the same speaker.
- * If uncertain, use "Jiný hlas:".
- * Remove filler words (ehm, hmm, jakoby, etc.).
- * Keep foreign languages.
- * Italicize foreign terms, book/article/journal titles.
- * Use "filosofie" with 's'.

Output must be only* the transcription text (no comments/explanations).

- * If no new text, return an empty string.
- * Use [nesrozumitelné] for unintelligible parts.

Crucial Connectivity Instruction: * Start exactly where the provided context ends. If the sentence continues, start with a lowercase letter. If a comma is needed for grammar, start with a comma.

Context provided: *"rozkazovat. Jsem-li poslušen tomuto zákonu, tak nemůžu dělat si to, co chci, musím s tím druhým počítat. Jiný hlas: Und dafür ist meine Selbstliebe entschieden keine Bedingung. Das würde Levinas sagen. Aber... Hejdánek: A k tomu moje sebeláska není rozhodující. To by řekl Levinas. Ale... Jiný hlas: Man kann auch noch was anderes sagen.* Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem..."*

Audio 2 (The one to transcribe):*

* 0:00 - 0:15: Repetition of the context ("*...meine Selbstliebe...*", Hejdánek translating: "*A moje sebeláska k tomu není rozhodující...*").

* 0:15 onwards: New content.

* Speaker 1 (German): Sounds younger/different from Hejdánek. (Wait, let's listen to Audio 1).

* Audio 1: Hejdánek's voice is older, slightly gravelly, distinctive Czech accent, intellectual pace.

* In Audio 2, there is a speaker speaking German followed immediately by Hejdánek translating into Czech.

* Speaker 1 (German) is "Jiný hlas".

* Speaker 2 (Czech translation) is "Hejdánek".

0:18 (New content starts):*

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: Já jsem totiž také duchovní...

Jiný hlas: *...oder predige so dann und wann. Ich habe auch mal über diesen Text, der ja bekanntlich im Neuen Testament eine große Rolle spielt, gepredigt.*

Hejdánek: ...nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

Jiný hlas: *Und habe versucht, diese Worte „wie dich selbst“ anders auszulegen.*

Hejdánek: A pokoušel jsem se ta slova „jako sebe samého“ vyložit jinak.

Jiný hlas: *Nicht als eine Andeutung für die Unentbehrlichkeit der Selbstliebe,*

Hejdánek: Ne jako náznak, že sebeláska je čímsi [nesrozumitelné]...

Jiný hlas: *unentbehrlich...*

Hejdánek: Nepostradatelná, ano.

Jiný hlas: *sondern folgendermaßen: „Wie dich selbst“ ist eine Wendung, die auch schon im Alten Testament vorkommt.*

Hejdánek: nýbrž následovně: Jako sebe sama, to je obrat, který se už objevuje ve Starém zákoně.

Jiný hlas: *Dritte Mose, ich glaube 19, Vers 18, nicht? Leviticus.*

Hejdánek: Leviticus, 19. kapitola, 18. verš, ne? Jakožto tento citát on uvádí...

Jiný hlas: *Was bedeuten da die das hebräische Äquivalent dieser Worte „wie dich selbst“?*

Hejdánek: Co znamenají ty hebrejské ekvivalenty toho „jako sebe sama“?

Jiný hlas: *Man kann das, was da hebräisch steht, besser übersetzen als: dir gleich.*

Hejdánek: To, co tam hebrejsky stojí, se dá lépe přeložit jako: tobě rovno.

Jiný hlas: *Also dann wird der ganze Satz: Liebe deinen Nächsten dir gleich.*

Hejdánek: Kamoucha, jo. Moment. Miluj svého bližního, „dir gleich“, tobě rovného.

Jiný hlas: *Liebe deinen Nächsten, der dir gleich ist.*

Hejdánek: Miluj svého bližního jako toho, kdo ti je roven.

Jiný hlas: *Der also nicht weniger ist, wie du selber bist.*

Hejdánek: Jako toho, kdo není menším, méně významným, než jsi ty sám.

Jiný hlas: *Wenn man diese Übersetzung wählt, und ich glaube, das ist die bessere Übersetzung,*

Hejdánek: A volíme-li tento tento překlad – a já se domnívám, že to je lepší překlad –

Jiný hlas: *kann man dieses heikle Problem der Selbstliebe vermeiden.*

Hejdánek: tak tomuto nesnadnému problému té sebelásky se vyhneme.

Jiný hlas: *Dann ist der Bezugspunkt nicht mehr ich selbst, sondern der andere.*

Hejdánek: Pak není tím bodem, o který jde, na který se orientuji, já sám, nýbrž ten druhý.

Jiný hlas: *Und das wäre auch eine mögliche Auffassung des Christentums.*

Hejdánek: To by bylo také možné pojetí křesťanství.

Checking further in Audio 2: * There is a long silence/low murmuring between 3:40 and 6:40 approximately, then the German speaker continues talking about "Begegnung" (encounter) and Hejdánek translating.

Continuing from 3:56:*

Jiný hlas: *Ich habe ihn nicht vorbereitet, die Begegnung...*

Hejdánek: Já jsem se na to setkání nepřipravil.

Jiný hlas: *...nur mit dem Unterschied, dass die beiden Partner in der Begegnung auf gleicher Ebene sind.*

Hejdánek: Ale s tím rozdílem, že oba dva partneři v tom setkání jsou si rovni.

Jiný hlas: *Zunächst, die Begegnung kommt sehr selten vor. Es kann passieren, dass es zu einer Begegnung dieser Art einmal im Leben kommt.*

Hejdánek: Předně, toto setkání se objevuje velmi zřídka. Může se stát, že k takovému setkání dojde u člověka jednou za život.

Jiný hlas: *Das ist diese Begegnung zwischen Ich und Du, Mensch und Gott, Mensch und Natur.*

Hejdánek: To je právě to setkání mezi Já a Ty, člověkem a Bohem, člověkem a přírodou.

Jiný hlas: *Dann bleibt aber die Begegnung unterschwellig. Also wird nicht die die Spr- das die kommt nicht zur Sprache, wo der der Sprache erreicht.*

Hejdánek: Jinak zůstává to setkání podprahové. Nedochází k tomu oslovení, nedochází k tomu, kde ten druhý jazyka dosáhne.

Jiný hlas: *Dass die- diese Begegnung ereignet sich sogar zwischen Mensch und Kunst.*

Hejdánek: Že i k tomuto setkání dochází dokonce mezi člověkem a uměním.

Jiný hlas: *Am meisten natürlich zwischen zwei Menschen.*

Hejdánek: Ovšem nejvíc přirozeně mezi dvěma lidmi.

Jiný hlas: *Also die- diese Begegnung ereignet sich außerhalb der Totalitätssphäre.*

Hejdánek: Takže k tomuto setkání dochází vně sféry totality.

Jiný hlas: *Diese Begegnung ist in sich verschlossen und schließt bis- sogar die ganze Welt ein.*

Hejdánek: Toto setkání je uzavřeno samo do sebe a přitom zahrnuje do sebe i celý svět.

Jiný hlas: *Das einzige, von uns, was unsererseits zu tun ist: abwarten und... abwarten, dass sie geschieht, geschehen wird. Und sich auch also irgendwie vorbereiten.*

Hejdánek: Jediné, co z naší strany je zapotřebí: čekat a... čekat, zda se stane, zda k němu dojde. A se také tedy nějak připravit.

Hejdánek (commenting): Ano, on chce připomenout, ano.

Jiný hlas: *Und das alles war also nicht als eine Stellung einer Beobachterin, sondern einer, die auch meint, diese Auffassung scheint besser zu sein als die von Levinas.*

Hejdánek: A to všechno nebylo z hlediska nějaké pozorovatelky, nýbrž někoho, kdo se domnívá, že toto pojetí je lepší než pojetí Levinasovo.

Hejdánek: Hm.

Jiný hlas: *Das ist eine sehr interessante Frage.*

Hejdánek: To je velmi zajímavá otázka.

Jiný hlas: *Levinas kennt Buber natürlich.*

Hejdánek: Levinas samozřejmě zná Buberu.

Jiný hlas: *Man kann sogar sagen, dass seine Konzeption durch Bubers Gedankenwelt gebildet ist.*

Hejdánek: Je možno dokonce říci, že jeho vlastní koncepce byla spoluvytvářena pod vlivem koncepce Buberovy, tedy v jeho myšlenkovém světě.

Jiný hlas: *Er hat sich über Buber auch wiederholt mit großer Schätzung geäußert.*

Hejdánek: On se o Buberovi také opakovaně vyjadřoval s velkým oceněním.

Jiný hlas: *Uznáním.*

Jiný hlas: *Dennoch gibt es ein paar Punkte, an denen er Buber kritisiert.*

Hejdánek: Přesto je tu řada bodů, v nichž Buber kritizuje.

Jiný hlas: *Namentlich an diesem Punkt, wo bei Buber das Ich und das Du in eine Einheit verschmolzen oder zusammenkommen können.*

Hejdánek: Zvláště v té věci, v tom bodě, kde Já a ten druhý, a Ty, jakoby splývají, jakoby jsou vtaveni do sebe v takovou jednotu.

Jiný hlas: *Das findet er eine gefährliche Form der Mystik.*

Hejdánek: To on chápe jako nebezpečnou formu mystiky.

Jiný hlas: *Und wie Sie wissen, spielte bei Buber die Mystik von jeher eine große Rolle.*

Hejdánek: Jak víte, pro Buberu vždycky hrála mystika velkou roli.

- * "Já jsem..." was the end of the context.
- * The audio starts with the German speaker saying "...und meine Selbstliebe..." but that's a repeat.
- * Let's check the bridge. The context ends with: "Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem..."
- * In the audio at 0:18: "Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer..."
- * Hejdánek translates: "Já jsem totiž také duchovní..."
- * So the text should start with: "totiž také duchovní..." or something similar? No, the context said "Já jsem..."

* New text starts: "...totiž také duchovní..."

Self-Correction on Connectivity:

Context end: "Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem..."

Audio at that point continues: "...totiž také duchovní nebo od času k času kázal."

Wait, let's re-listen.

Hejdánek says: "Já jsem totiž také duchovní..."

Since "Já jsem" is in the context, I must continue with "totiž".

Let's check the German voice:

Jiný hlas: *...Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Actually, the "Jiný hlas" from the context ended with: "Man kann auch noch was anderes sagen."

Hejdánek: "Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem..."

The next bit in the audio:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: "Já jsem totiž také duchovní..."

Wait, I see the overlap.

Context:

Jiný hlas: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem...

Audio after the context:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: ...totiž také duchovní nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

Wait, the German speaker is telling a story.

Ich habe mal... ich bin nämlich auch Pfarrer... -> Hejdánek translates piece by piece.

The transcription should flow.

- "filosofie" with 's'.
- Italicize German.
- Speaker labels "Hejdánek:" and "Jiný hlas:".
- Avoid "vatová slova".
- No introductory comments.

Refining the transcript:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: *totiž také duchovní...*

Jiný hlas: *...oder predige so dann und wann. Ich habe auch mal über diesen Text, der ja bekanntlich im Neuen Testament eine große Rolle spielt, gepredigt.*

Hejdánek: *...nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.*

Jiný hlas: *Und habe versucht, diese Worte „wie dich selbst“ anders auszulegen.*

Hejdánek: *A pokoušel jsem se ta slova „jako sebe samého“ vyložit jinak.*

Jiný hlas: *Nicht als eine Andeutung für die Unentbehrlichkeit der Selbstliebe,*

Hejdánek: *Ne jako náznak, že sebeláska je čímsi [nesrozumitelné]...*

Jiný hlas: *Unentbehrlich...*

Hejdánek: *Nepostradatelná, ano.*

Jiný hlas: *sondern folgendermaßen: „Wie dich selbst“ ist eine Wendung, die auch schon im Alten Testament vorkommt.*

Hejdánek: *nýbrž následovně: Jako sebe sama, to je obrat, který se už objevuje ve Starém zákoně.*

Jiný hlas: *Dritte Mose, ich glaube 19, Vers 18, nicht? Leviticus.*

Hejdánek: *Leviticus, 19. kapitola, 18. verš, ne? Jakožto tento citát on uvádí...*

Jiný hlas: *Was bedeuten da die das hebräische Äquivalent dieser Worte „wie dich selbst“?*

Hejdánek: *Co znamenají ty hebrejské ekvivalenty toho „jako sebe sama“?*

Jiný hlas: *Man kann das, was da hebräisch steht, besser übersetzen als: dir gleich.*

Hejdánek: *To, co tam hebrejsky stojí, se dá lépe přeložit jako: tobě rovno.*

Jiný hlas: *Also dann wird der ganze Satz: Liebe deinen Nächsten dir gleich.*

Hejdánek: *Kamoucha, jo. Moment. Miluj svého bližního, dir gleich, tobě rovného.*

Jiný hlas: *Liebe deinen Nächsten, der dir gleich ist.*

Hejdánek: *Miluj svého bližního jako toho, kdo ti je roven.*

Jiný hlas: *Der also nicht weniger ist, wie du selber bist.*

Hejdánek: *Jako toho, kdo není menším, méně významným, než jsi ty sám.*

Jiný hlas: *Wenn man diese Übersetzung wählt, und ich glaube, das ist die bessere Übersetzung, kann man dieses heikle Problem der Selbstliebe vermeiden.*

Hejdánek: *A volíme-li tento tento překlad – a já se domnívám, že to je lepší překlad – tak tomuto nesnadnému problému té sebelásky se vyhneme.*

Jiný hlas: *Dann ist der Bezugspunkt nicht mehr ich selbst, sondern der andere.*

Hejdánek: *Pak není tím bodem, o který jde, na který se orientuji, já sám, nýbrž ten druhý.*

Jiný hlas: *Und das wäre auch eine mögliche Auffassung des Christentums.*

Hejdánek: *To by bylo také možné pojetí křesťanství.*

(Silence in audio, then restart at ~3:56)

Jiný hlas: *...nur mit dem Unterschied, dass die beiden Partner in der Begegnung auf gleicher Ebene sind.*

Hejdánek: *...ale s tím rozdílem, že oba dva partneři v tom setkání jsou si rovni.*

Jiný hlas: *Zunächst, die Begegnung kommt sehr selten vor. Es kann passieren, dass es zu einer Begegnung dieser Art einmal im Leben kommt.*

Hejdánek: Předně, toto setkání se objevuje velmi zřídka. Může se stát, že k takovému setkání dojde u člověka jednou za život.

Jiný hlas: *Das ist diese Begegnung zwischen Ich und Du, Mensch und Gott, Mensch und Natur.*

Hejdánek: To je právě to setkání mezi Já a Ty, člověkem a Bohem, člověkem a přírodou.

Jiný hlas: *Dann bleibt aber die Begegnung unerschwellig. Also wird nicht die Sprache erreicht, die die Sprache nicht zur Sprache, wo der der Sprache erreicht.*

Hejdánek: Jinak zůstává to setkání podprahové. Nedochozí k tomu oslovení, nedochází k tomu, kde ten druhý jazyka dosáhne.

Jiný hlas: *Dass die- diese Begegnung ereignet sich sogar zwischen Mensch und Kunst.*

Hejdánek: Že i k tomuto setkání dochází dokonce mezi člověkem a uměním.

Jiný hlas: *Am meisten natürlich zwischen zwei Menschen.*

Hejdánek: Ovšem nejvíc přirozeně mezi dvěma lidmi.

Jiný hlas: *Also die- diese Begegnung ereignet sich außerhalb der Totalitätssphäre.*

Hejdánek: Takže k tomuto setkání dochází vně sféry totality.

Jiný hlas: *Diese Begegnung ist in sich verschlossen und schließt bis- sogar die ganze Welt ein.*

Hejdánek: Toto setkání je uzavřeno samo do sebe a přitom zahrnuje do sebe i celý svět.

Jiný hlas: *Das einzige, von uns, was unsererseits zu tun ist: abwarten und... abwarten, dass sie geschieht, geschehen wird. Und sich auch also irgendwie vorbereiten.*

Hejdánek: Jediné, co z naší strany je zapotřebí: čekat a... čekat, zda se stane, zda k němu dojde. A se také tedy nějak připravit. Chtěl jsem připomenout rozdíl nebo...

Jiný hlas: *Und das alles war also nicht als eine Stellung einer Beobachterin, sondern einer, die auch meint, diese Auffassung scheint besser zu sein als die von Levinas.*

Hejdánek: A to všechno nebylo z hlediska nějaké pozorovatelky, nýbrž někoho, kdo se domnívá, že toto pojetí se zdá být lepší než pojetí Levinasovo.

Jiný hlas: *Das ist eine sehr interessante Frage.*

Hejdánek: To je velmi zajímavá otázka.

Jiný hlas: *Levinas kennt Buber natürlich.*

Hejdánek: Levinas samozřejmě zná Bubera.

Jiný hlas: *Man kann sogar sagen, dass seine Konzeption durch Bubers Gedankenwelt gebildet ist.*

Hejdánek: Je možno dokonce říci, že jeho vlastní koncepce byla spoluvytvářena pod vlivem koncepce Buberovy, tedy v jeho myšlenkovém světě.

Jiný hlas: *Er hat sich über Buber auch wiederholt mit großer Schätzung geäußert.*

Hejdánek: On se o Buberovi také opakovaně vyjadřoval s velkým oceněním. Uznáním.

Jiný hlas: *Dennoch gibt es ein paar Punkte, an denen er Buber kritisiert.*

Hejdánek: Přesto je tu řada bodů, v nichž Bubera kritizuje.

Jiný hlas: *Namentlich an diesem Punkt, wo bei Buber das Ich und das Du in eine Einheit verschmolzen oder zusammenkommen können.*

Hejdánek: Zvláště v té věci, v tom bodě, kde u Bubera Já a Ty mohou splynout nebo se setkat v takovou jednotu.

Jiný hlas: *Das findet er eine gefährliche Form der Mystik.*

Hejdánek: To on chápe jako nebezpečnou formu mystiky.

Jiný hlas: *Und wie Sie wissen, spielte bei Buber die Mystik von jeher eine große Rolle.*

Hejdánek: Jak víte, pro Bubera vždycky hrála mystika velkou roli.

Self-Correction on the middle part: There is a gap between 3:00 and 3:56.

3:01 - 3:15: Translation finishes.

3:15 - 3:55: Murmurs, silence.

3:56: "und mit dem Unterschied..."

Handling "Já jsem..." to start:

Hejdánek said "Já jsem..." in the context.

The continuation is:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: totiž také duchovní...

Wait, the German speaker says "I have once... I am namely also a pastor...". Hejdánek follows with "Já jsem totiž také duchovní".

Since the context ended with "Já jsem...", the transcription starts with "totiž také duchovní".

Let's re-verify the context end.

Context: "...Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem..."

Actually, "Já jsem" is part of Hejdánek translating the German speaker's "Ich habe mal, ich bin nämlich...".

So the next word is "totiž".

- Rule 1-3: Labelled correctly.

- Rule 4-5: No repeated labels for same speaker.

- Rule 6: Same for other speaker.

- Rule 8: No other speakers identified as Hejdánek.

- Post-process: Remove filler words. "Jo", "moment" - keep if they are meaningful in the flow of a discussion, but "ehm" is removed.

- Grammar check: Comma at the start if needed.

Let's check 3:56 again:

Hejdánek: "...ale s tím rozdílem..."

Is it a new paragraph?

Between 3:05 and 3:56 there's a long pause.

I will start a new paragraph for Jiný hlas at 3:56.

Correction on German names/titles:

Nový zákon -> Nový zákon (New Testament).

Starý zákon -> Starý zákon (Old Testament).

Leviticus -> Leviticus.

Kamoucha (Hebrew term for "as yourself" - *ka-mocha*).

Starting point again:

Context: "...Já jsem..."

Next in audio: Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Transcription:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: totiž také duchovní...

Wait, Hejdánek says: "Já jsem... totiž také duchovní".

So "totiž" starts the transcription.

Wait, the context ends with "Já jsem..."

The text should be:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: totiž také duchovní...

Wait, the "Jiný hlas" from the context ended with "Man kann auch noch was anderes sagen."

Then Hejdánek says "Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem..."

So the next block of Jiný hlas starts the response.

Transcript assembly:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: totiž také duchovní... nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

Jiný hlas: *Und habe versucht, diese Worte „wie dich selbst“ anders auszulegen. Nicht als eine Andeutung für die Unentbehrlichkeit der Selbstliebe,*

Hejdánek: A pokoušel jsem se ta slova „jako sebe samého“ vyložit jinak. Ne jako náznak, že sebeláska je čímsi [nesrozumitelné]...

Jiný hlas: *Unentbehrlich...*

Hejdánek: nepostradatelná, ano.

Jiný hlas: *sondern folgendermaßen: „Wie dich selbst“ ist eine Wendung, die auch schon im Alten Testament vorkommt. Dritte Mose, ich glaube 19, Vers 18, nicht? Leviticus.*

Hejdánek: nýbrž následovně: Jako sebe sama, to je obrat, který se už objevuje ve Starém zákoně. Leviticus, 19. kapitola, 18. verš, ne? Jakožto tento citát on uvádí...

Jiný hlas: *Was bedeuten da die das hebräische Äquivalent dieser Worte „wie dich selbst“? Man kann das, was da hebräisch steht, besser übersetzen als: dir gleich.*

Hejdánek: Co znamenají ty hebrejské ekvivalenty toho „jako sebe sama“? To, co tam hebrejsky stojí, se dá lépe přeložit jako: tobě rovno.

Jiný hlas: *Also dann wird der ganze Satz: Liebe deinen Nächsten dir gleich.*

Hejdánek: Kamoucha, jo. Moment. Miluj svého bližního, *dir gleich*, tobě rovného.

Jiný hlas: *Liebe deinen Nächsten, der dir gleich ist. Der also nicht weniger ist, wie du selber bist. Wenn man diese Übersetzung wählt, und ich glaube, das ist die bessere Übersetzung, kann man dieses heikle Problem der Selbstliebe vermeiden. Dann ist der Bezugspunkt nicht mehr ich selbst, sondern der andere. Und das wäre auch eine mögliche Auffassung des Christentums.*

Hejdánek: Miluj svého bližního jako toho, kdo ti je roven. Jako toho, kdo není menším, méně významným, než jsi ty sám. A volíme-li tento tento překlad – a já se domnívám, že to je lepší překlad – tak tomuto nesnadnému problému té sebelásky se vyhneme. Pak není tím bodem, o který jde, na který se orientuji, já sám, nýbrž ten druhý. To by bylo také možné pojetí křesťanství.

Jiný hlas: *...nur mit dem Unterschied, dass die beiden Partner in der Begegnung auf gleicher Ebene sind. Zunächst, die Begegnung kommt sehr selten vor. Es kann passieren, dass es zu einer Begegnung dieser Art einmal im Leben kommt. Das ist diese Begegnung zwischen Ich und Du, Mensch und Gott, Mensch und Natur. Dann bleibt aber die Begegnung unterschwellig. Also wird nicht die die Spr- das die kommt nicht zur Sprache, wo der der Sprache erreicht. Dass die- diese Begegnung ereignet sich sogar zwischen Mensch und Kunst. Am meisten natürlich zwischen zwei Menschen. Also die- diese Begegnung ereignet sich außerhalb der Totalitätssphäre. Diese Begegnung ist in sich verschlossen und schließt bis-sogar die ganze Welt ein. Das einzige, von uns, was unsererseits zu tun ist: abwarten und... abwarten, dass sie geschieht, geschehen wird. Und sich auch also irgendwie vorbereiten.*

Hejdánek: ...ale s tím rozdílem, že oba dva partneři v tom setkání jsou si rovni. Předně, toto setkání se objevuje velmi zřídka. Může se stát, že k takovému setkání dojde u člověka jednou za život. To je právě to setkání mezi Já a Ty, člověkem a Bohem, člověkem a přírodou. Jinak zůstává to setkání podprahové. Nedochází k tomu oslovení, nedochází k tomu, kde ten druhý jazyka dosáhne. Že i k tomuto setkání dochází dokonce mezi člověkem a uměním. Ovšem nejvíc přirozeně mezi dvěma lidmi. Takže k tomuto setkání dochází vně sféry totality. Toto setkání je uzavřeno samo do sebe a přitom zahrnuje do sebe i celý svět. Jediné, co z naší strany je zapotřebí: čekat a... čekat, zda se stane, zda k němu dojde. A se také tedy nějak připravit. Chtěl jsem připomenout rozdíl nebo...

Jiný hlas: *Und das alles war also nicht als eine Stellung einer Beobachterin, sondern einer, die auch meint, diese Auffassung scheint besser zu sein als die von Levinas.*

Hejdánek: A to všechno nebylo z hlediska nějaké pozorovatelky, nýbrž někoho, kdo se domnívá, že toto pojetí se zdá být lepší než pojetí Levinasovo.

Jiný hlas: *Das ist eine sehr interessante Frage. Levinas kennt Buber natürlich. Man kann sogar sagen, dass seine Konzeption durch Bubers Gedankenwelt gebildet ist. Er hat sich über Buber auch wiederholt mit großer Schätzung geäußert.*

Hejdánek: To je velmi zajímavá otázka. Levinas samozřejmě zná Bubera. Je možno dokonce říci, že jeho vlastní koncepce byla spoluvytvářena pod vlivem koncepce Buberovy, tedy v jeho myšlenkovém světě. On se o Buberovi také opakovaně vyjadřoval s velkým oceněním. Uznáním.

Jiný hlas: *Dennoch gibt es ein paar Punkte, an denen er Buber kritisiert. Namentlich an diesem Punkt, wo bei Buber das Ich und das Du in eine Einheit verschmolzen oder zusammenkommen können.*

Hejdánek: Přesto je tu řada bodů, v nichž Buber kritizuje. Zvláště v té věci, v tom bodě, kde u Bubera Já a Ty mohou splynout nebo se setkat v takovou jednotu.

Jiný hlas: *Das findet er eine gefährliche Form der Mystik. Und wie Sie wissen, spielte bei Buber die Mystik von jeher eine große Rolle.*

Hejdánek: To on chápe jako nebezpečnou formu mystiky. Jak víte, pro Buberu vždycky hrála mystika velkou roli.

Final Polish:

The context ended with "Já jsem..." so the very first word should be "totiž".

Wait, Hejdánek says: "Já jsem totiž také duchovní". The context already includes "Já jsem...".

So the first line of my output is the Jiný hlas block, then Hejdánek starting with "totiž".

Actually, Hejdánek usually translates right after the German speaker.

Context:

Jiný hlas: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem...

Audio after context:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: totiž také duchovní...

Let's re-verify the "Jiný hlas" in the context.

The German voice says: *"Und dafür ist meine Selbstliebe..."* then Hejdánek translates.

Then the German voice says: *"Man kann auch noch was anderes sagen."*

Hejdánek: "Je možno říct ještě něco jiného."

Wait, Hejdánek says "Já jsem..." in the context, but in the audio, the German speaker says "Ich habe mal..." *before* Hejdánek translates it.

The sequence is:

1. Jiný hlas: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

2. Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného.

3. Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

4. Hejdánek: Já jsem totiž také duchovní...

Since the context ends with "Já jsem...", I need to provide the German speaker's line that comes after Hejdánek's "Je možno říct ještě něco jiného."

Wait.

If Hejdánek says "Já jsem..." in the context, it must be part of his translation of the *next* German sentence.

Therefore, the German speaker must have already spoken.

Context:

Jiný hlas: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem...

This means my transcription *must* start with the German line *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*? No, the context said "Já jsem...".

Hejdánek's "Já jsem..." is the start of the translation of *"Ich habe mal..."*.

So my output starts with the German voice for that sentence.

Actually:

The prompt says: "Najdi v audio místo, kde končí výše uvedený kontext. Začni přepisovat HNED POTÉ."

Context ends: "...Já jsem..."

In the audio, after Hejdánek says "Já jsem", the next word is "totiž".

But wait, the German speaker speaks first.

German speaker: "*Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*"

Hejdánek: "Já jsem... totiž také duchovní..."

If the context ends with Hejdánek saying "Já jsem...", then the immediate next thing is "totiž".

But I must include the Jiný hlas parts as well.

Let's look at the flow:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: Já jsem totiž také duchovní...

The context ends mid-sentence.

I will provide the rest of that sentence and the following dialogue.

Start of my output:

Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

Hejdánek: totiž také duchovní nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v *Novém zákoně*, také kázal.

Wait, if Hejdánek says "Já jsem" at the end of the context, the German speaker *already* said "*Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer*".

No, usually Hejdánek translates *after*.

Let's look at the audio again.

0:18: Jiný hlas: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

0:22: Hejdánek: Já jsem totiž také duchovní...

So Hejdánek's "Já jsem" comes *after* the German line.

If the context ends with "Já jsem...", it means the German line has already been spoken and is part of the "before" context, even if not explicitly written in the German snippet of the context?

No, the instructions say "Najdi v audio místo, kde končí výše uvedený kontext. Začni přepisovat HNED POTÉ."

Location in audio of context end: 0:22.

The next word is "totiž".

So the transcript starts with "totiž".

Wait, what about the German parts?

If I start exactly after "Já jsem", the German line *Ich habe mal...* is skipped because it's *before* 0:22.

This seems wrong for a coherent transcript.

However, the rule is strict: "Najdi v audio místo, kde končí výše uvedený kontext. Začni přepisovat HNED POTÉ (neopakuj text z kontextu)."

But the context is:

Jiný hlas: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem...

Wait, if Hejdánek is saying "Já jsem...", he is reacting to "*Ich habe mal...*".

Let's assume the German speaker's line *Ich habe mal...* is also part of the "implied" context or was just said.

The next thing *after* Hejdánek's "Já jsem" is the word "totiž".

Let's re-read: "Pokud věta v audio plynule pokračuje tam, kde kontext skončil: Začni MALÝM písmenem... Pokud gramatika vyžaduje čárku... NAPIŠ TU ČÁRKU na úplný začátek."

"Já jsem" -> "totiž". No comma needed.

Wait, looking at the audio at 0:24:

"...nebo od času k času kázal."

Jiný hlas: ...*Ich habe auch mal über diesen Text, der ja bekanntlich im Neuen Testament eine große*

Rolle spielt, gepredigt.

Hejdánek: Já jsem na tento text...

Okay, I will start with "totiž" and then follow the speaker changes.

Double checking the German text at 0:23:

...oder predige so dann und wann. Ich habe auch mal über diesen Text, der ja bekanntlich im Neuen Testament eine große Rolle spielt, gepredigt.

Hejdánek: ...nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

So:

Hejdánek: totiž také duchovní nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

Wait, the German speaker spoke *before* "nebo od času k času kázal".

So the sequence is:

Hejdánek: totiž také duchovní...

Jiný hlas: *...oder predige so dann und wann. Ich habe auch mal über diesen Text, der ja bekanntlich im Neuen Testament eine große Rolle spielt, gepredigt.*

Hejdánek: ...nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

This looks correct.

Check 3:56 again.

Is it Hejdánek? Yes.

Is there an "Other voice" before it?

Audio 3:40-3:55 is background noise.

At 3:56 Hejdánek says "...ale s tím rozdílem..."

Before that, at 3:30, the German speaker says "...das wäre auch eine mögliche Auffassung des Christentums."

And Hejdánek translates "...To by bylo také možné pojetí křesťanství."

Then there's a long break.

At 3:53, the German speaker says something short: "...nur mit dem Unterschied..."

Hejdánek: "...ale s tím rozdílem..."

So I will keep the dialogue format.

Final check of the "totiž" start:

Hejdánek: totiž také duchovní...

Wait, the rule says "NEOPAKUJ 'Hejdánek:' znovu, pokud mezi tím nemluví někdo jiný."

The context ended with Hejdánek speaking.

So my output starts with:

totiž také duchovní...

Then Jiný hlas: ...

Wait, the context ended with:

Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem...

The "Jiný hlas" from the context was: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

So the next German line is: *Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*

If I start with "totiž", I skip that German line. But Hejdánek is translating it!

If Hejdánek says "Já jsem", he's translating "Ich bin..."

This is tricky.

"Začni přepisovat HNED POTÉ (neopakuj text z kontextu)."

If "Já jsem" is the end of context, "totiž" is HNED POTÉ.

But the German speaker said "Ich habe mal, ich bin totiž..." *before* Hejdánek said "Já jsem".

So strictly following the rule, I start with "totiž".

Refining the transcript segments:

totiž také duchovní...

Jiný hlas: ...oder predige so dann und wann. Ich habe auch mal über diesen Text, der ja bekanntlich im Neuen Testament eine große Rolle spielt, gepredigt.

Hejdánek: ...nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

Jiný hlas: Und habe versucht, diese Worte „wie dich selbst“ anders auszulegen.

Hejdánek: A pokoušel jsem se ta slova „jako sebe samého“ vyložit jinak.

Jiný hlas: Nicht als eine Andeutung für die Unentbehrlichkeit der Selbstliebe,

Hejdánek: Ne jako náznak, že sebeláska je čímsi [nesrozumitelné]...

Jiný hlas: Unentbehrlich...

Hejdánek: nepostradatelná, ano.

...and so on.

Check on [nesrozumitelné]:

At 1:04, Hejdánek says "...sebeláska je čímsi..." then a word that sounds like "nepodložitelným" or "nepominutelným"? It's a bit mumbled. The German was "Unentbehrlichkeit" (indispensability). Hejdánek then agrees with the German speaker's prompt "unentbehrlich" with "nepostradatelná". So the first attempt was indeed unintelligible or a botched word.

Check on Hebrew:

"Kamoucha" (Kamocha). Hebrew for "as yourself".

Check on formatting:

"Nový zákon", "Starý zákon", "Leviticus" - titles/proper names. Should be italicized?

Rule 4: "Názvy knih, článků a časopisu dej do kurzívy". Yes.

Final speaker identification:

German speaker = Jiný hlas.

Czech translator = Hejdánek (matches reference).

One last detail:

At 4:48: Jiný hlas: ...kommt nicht zur Sprache, wo der der Sprache erreicht. (doesn't come to language, where it reaches language).

Hejdánek: "Nedochází k tomu oslovení, nedochází k tomu, kde ten druhý jazyka dosáhne."

At 5:35: Jiný hlas: abwarten... und... abwarten, ob sie geschieht...

Hejdánek: "Jediné, co z naší strany je zapotřebí: čekat a... čekat, zda se stane..."

At 6:40: Jiný hlas: Uznáním. (The German speaker actually says "Uznáním" in Czech at 7:40, wait).

Let's check 7:38.

Jiný hlas: Er hat sich über Buber auch wiederholt mit großer Schätzung geäußert.

Hejdánek: "On se o Buberovi také opakovaně vyjadřoval s velkým oceněním."

Jiný hlas (interrupts/adds): "Uznáním."

Hejdánek: "Uznáním."

Wait, "Uznáním" is said by the other voice.

Final check on "Já jsem..." start.

If the context is "Já jsem...", the next word in Hejdánek's mouth is "totiž".

Does the German line *Ich habe mal...* need to be there?

If I follow "Začni přepisovat HNED POTÉ", and "Já jsem" is at 0:21.5, I start at 0:22.

But the German speaker started at 0:18.

If I include the German speaker's line, I am repeating things that happened *before* the context ended.

However, Hejdánek's translation is a *response* to the German.

If Hejdánek is mid-sentence, the German sentence that triggered it happened just before.

I will include the German voice starting from its next logical segment to ensure the transcript makes sense.

Actually, looking at the context provided in the prompt:

Jiný hlas: *Man kann auch noch was anderes sagen.*

Hejdánek: Je možno říct ještě něco jiného. Já jsem...

In the audio, Hejdánek says: "Je možno říct ještě něco jiného."

Then the German voice says: "*Ich habe mal, ich bin nämlich auch Pfarrer...*"

Then Hejdánek says: "Já jsem totiž také duchovní..."

So "Já jsem" is the beginning of Hejdánek's translation of the *second* part of the German sentence. Wait.

German: *Ich habe mal* (I have once...) -> Hejdánek doesn't translate yet.

German: *ich bin nämlich auch Pfarrer* (I am namely also a pastor).

Hejdánek: "Já jsem totiž také duchovní".

So "Já jsem" belongs to the German sentence "*ich bin nämlich auch Pfarrer*".

If context ends with "Já jsem...", the next word is "totiž".

The German voice spoke *before* the context ended.

I will start with "totiž".

Paragraphing check:

- "totiž také duchovní..." (Hejdánek)

- "Jiný hlas: ...oder predige so dann und wann..."

- "Hejdánek: ...nebo od času k času kázal..."

This seems the most logical and compliant.

One small detail on the "Já jsem" at 0:22:

Hejdánek: "Je možno říct ještě něco jiného. [Pause] Já jsem... totiž také duchovní..."

Actually, the "Já jsem" in the context is the one at 0:22.

The German speaker says "*Ich habe mal...*" at 0:18.

So the German speaker's line "*Ich habe mal...*" is actually *before* the context ends.

I will start with "totiž".

Wait, italics:

German phrases in italics.

Nový zákon, Starý zákon, Leviticus in italics.

"filosofie" is not in this snippet, but "duchovní", "bližní" etc. are.

Wait, italics for foreign languages:

The rule says: "Zachovej cizí jazyky. Cizí slova/pojmy dej do kurzívy."

This applies to the German sentences.

Final check on the German word "dir gleich" (equal to you):

Hejdánek translates it as "tobě rovno".

Unintelligible word at 1:04:

Hejdánek: "Ne jako náznak, že sebeláska je čímsi [nesrozumitelné]..."

The word sounds like "nepominutelným" or "nepostradatelným" (but he fumbles it).

Wait, checking 4:32 - 5:50 segment:

Hejdánek says: "Jediné, co z naší strany je zapotřebí: čekat a... čekat, zda se stane, zda k němu dojde. A se také tedy nějak připravit."

Then he adds: "Chtěl jsem připomenout rozdíl nebo..." (likely a transition to the next part).

Let's do this.

Final text construction:

totiž také duchovní...

Jiný hlas: ...oder predige so dann und wann. *Ich habe auch mal über diesen Text, der ja bekanntlich im*

Neuen Testament eine große Rolle spielt, gepredigt.

Hejdánek: ...nebo od času k času kázal. Já jsem na tento text, který jak známo hraje velkou roli v Novém zákoně, také kázal.

Jiný hlas: *Und habe versucht, diese Worte „wie dich selbst“ anders auszulegen. Nicht als eine Andeutung für die Unentbehrlichkeit der Selbstliebe,*

Hejdánek: A pokoušel jsem se ta slova „jako sebe samého“ vyložit jinak. Ne jako náznak, že sebeláska je čímsi [nesrozumitelné]...

Jiný hlas: *Unentbehrlich...*

Hejdánek: nepostradatelná, ano.

Jiný hlas: *sondern folgendermaßen: „Wie dich selbst“ ist eine Wendung, die auch schon im Alten Testament vorkommt. Dritte Mose, ich glaube 19, Vers 18, nicht? Leviticus.*

Hejdánek: nýbrž následovně: Jako sebe sama, to je obrat, který se už objevuje ve Starém zákoně. Leviticus, 19. kapitola, 18. verš, ne? Jakožto tento citát on uvádí...

Jiný hlas: *Was bedeuten da die das hebräische Äquivalent dieser Worte „wie dich selbst“? Man kann das, was da hebräisch steht, besser übersetzen als: dir gleich.*

Hejdánek: Co znamenají ty hebrejské ekvivalenty toho „jako sebe sama“? To, co tam hebrejsky stojí, se dá lépe přeložit jako: tobě rovno.

Jiný hlas: *Also dann wird der ganze Satz: Liebe deinen Nächsten dir gleich.*

Hejdánek: Kamoucha, jo. Moment. Miluj svého bližního, *dir gleich*, tobě rovného.

Jiný hlas: *Liebe deinen Nächsten, der dir gleich ist. Der also nicht weniger ist, wie du selber bist. Wenn man diese Übersetzung wählt, und ich glaube, das ist die bessere Übersetzung, kann man dieses heikle Problem der Selbstliebe vermeiden. Dann ist der Bezugspunkt nicht mehr ich selbst, sondern der andere. Und das wäre auch eine mögliche Auffassung des Christentums.*

Hejdánek: Miluj svého bližního jako toho, kdo ti je roven. Jako toho, kdo není menším, méně významným, než jsi ty sám. A volíme-li tento tento překlad – a já se domnívám, že to je lepší překlad – tak tomuto nesnadnému problému té sebelásky se vyhneme. Pak není tím bodem, o který jde, na který se orientuji, já sám, nýbrž ten druhý. To by bylo také možné pojetí křesťanství.

Jiný hlas: *...nur mit dem Unterschied, dass die beiden Partner in der Begegnung auf gleicher Ebene sind. Zunächst, die Begegnung kommt sehr selten vor. Es kann passieren, dass es zu einer Begegnung dieser Art einmal im Leben kommt. Das ist diese Begegnung zwischen Ich und Du, Mensch und Gott, Mensch und Natur. Dann bleibt aber die Begegnung unterschwellig. Also wird nicht die die Spr- das die kommt nicht zur Sprache, wo der der Sprache erreicht. Dass die- diese Begegnung ereignet sich sogar zwischen Mensch und Kunst. Am meisten natürlich zwischen zwei Menschen. Also die- diese Begegnung ereignet sich außerhalb der Totalitätssphäre. Diese Begegnung ist in sich verschlossen und schließt bis- sogar die ganze Welt ein. Das einzige, von uns, was unsererseits zu tun ist: abwarten und... abwarten, dass sie geschieht, geschehen wird. Und sich auch also irgendwie vorbereiten.*

Hejdánek: ...ale s tím rozdílem, že oba dva partneři v tom setkání jsou si rovni. Předně, toto setkání se objevuje velmi zřídka. Může se stát, že k takovému setkání dojde u člověka jednou za život. To je právě to setkání mezi Já a Ty, člověkem a Bohem, člověkem a přírodou. Jinak zůstává to setkání podprahové. Nedochází k tomu oslovení, nedochází k tomu, kde ten druhý jazyka dosáhne. Že i k tomuto setkání dochází dokonce mezi člověkem a uměním. Ovšem nejvíc přirozeně mezi dvěma lidmi. Takže k tomuto setkání dochází vně sféry totality. Toto setkání je uzavřeno samo do sebe a přitom zahrnuje do sebe i celý svět. Jediné, co z naší strany je zapotřebí: čekat a... čekat, zda se stane, zda k němu dojde. A se také tedy nějak připravit. Chtěl jsem připomenout rozdíl nebo...

Jiný hlas: *Und das alles war also nicht als eine Stellung einer Beobachterin, sondern einer, die auch meint, diese Auffassung scheint besser zu sein als die von Levinas.*

Hejdánek: A to všechno nebylo z hlediska nějaké pozorovatelky, nýbrž někoho, kdo se domnívá, že toto pojetí se zdá být lepší než pojetí Levinasovo.

Jiný hlas: *Das ist eine sehr interessante Frage. Levinas kennt Buber natürlich. Man kann sogar sagen, dass seine Konzeption durch Bubers Gedankenwelt gebildet ist. Er hat sich über Buber auch wiederholt mit großer Schätzung geäußert.*

Hejdánek: To je velmi zajímavá otázka. Levinas samozřejmě zná Buberu. Je možno dokonce říci, že jeho vlastní koncepce byla spoluvytvářena pod vlivem koncepce Buberovy, tedy v jeho myšlenkovém světě. On se o Buberovi také opakovaně vyjadřoval s velkým oceněním.

Jiný hlas: Uznáním.

Hejdánek: Uznáním.

Jiný hlas: *Dennoch gibt es ein paar Punkte, an denen er Buber kritisiert. Namentlich an diesem Punkt, wo bei Buber das Ich und das Du in eine Einheit verschmolzen oder zusammenkommen können.*

Hejdánek: Přesto je tu řada bodů, v nichž Buberu kritizuje. Zvláště v té věci, v tom bodě, kde u Buberu Já a Ty mohou splynout nebo se setkat v takovou jednotu.

Jiný hlas: *Das findet er eine gefährliche Form der Mystik. Und wie Sie wissen, spielte bei Buber die Mystik von jeher eine große Rolle.*

Hejdánek: To on chápe jako nebezpečnou formu mystiky. Jak víte, pro Buberu vždycky hrála mystika velkou roli.

Self-Correction on Rule 5: If Hejdánek follows himself in different paragraphs, don't repeat the name. But here "Jiný hlas" is constantly interspersed, so I must use the labels.

Ready to output.

Jiný hlas: *Nach Lévinas hat die jüdische Religion mit Mystik im Sinne eines irgendwie Einswerdens des Ich, sei es mit dem menschlichen Anderen, sei es mit dem göttlichen Anderen, nichts zu tun.*

Hejdánek: Pro židovství mystika tohoto druhu, že buď tedy jedinec se ztotožňuje s druhým, nebo...

Jiný hlas: *...mit dem menschlichen oder dem göttlichen...*

Hejdánek: ...nebo ať už se ztotožňuje, nebo spadá v jedno s lidským nebo božským tím druhým, to je pro židovské pojetí nepřijatelné.

Jiný hlas: *Ich bin ich und der Andere ist kein Ich und gehört mir auch nicht.*

Hejdánek: Já jsem já, ten druhý není žádné já a mně nepatří.

Jiný hlas: *Er hat also große Angst davor, dass der Andere ihn durch diese Einheit, in der er mit mir verschmilzt, doch noch von mir in Anspruch genommen wird und einverleibt wird sozusagen, dass er doch noch auf mich zurückgeführt wird und dass ich dann doch noch, sei es auf diesem Umweg der Mystik, mich des Anderen bemächtige.*

Hejdánek: Má velký strach z toho, aby se toho druhého třeba prostřednictvím takové Umweg, odbočky, odbočky k mystice, nezmocnil, aby nad ním nebyl pánem.

Jiný hlas: *Das ist der wichtigste Punkt der Kritik von Lévinas an Buber.*

Hejdánek: To je ten nejdůležitější bod Lévinasovy kritiky vůči Buberovi.

Jiný hlas: *Und man kann darin, glaube ich, einen Generationenunterschied sehen.*

Hejdánek: A můžeme v tom vidět také takový generační rozdíl.

Jiný hlas: *Bubers Konzeption war in einer ziemlich harmonischen kulturellen Welt zur Ausbildung gekommen.*

Hejdánek: Buberova koncepce vyrůstala v takovém období harmonického světa, kde nebyly konflikty.

Jiný hlas: *Die Philosophie von Lévinas ist entstanden aus der Erfahrung des Zweiten Weltkrieges.*

Hejdánek: Filosofie Lévinase vznikla ze zkušenosti druhé světové války.

Jiný hlas: *Aus der Tatsache, dass von seiner ganzen Familie nur er allein überlebt hat.*

Hejdánek: V důsledku té skutečnosti, že z celé rodiny přežil jen on sám.

Jiný hlas: *Dass sechs Millionen von seinen Glaubensbrüdern ermordet worden sind.*

Hejdánek: Že šest milionů jeho souvěrců bylo zavražděno.

Jiný hlas: *Und dann kann man diese harmonische Einheit zwischen Ich und Du nicht mehr so ungebrochen gelten lassen.*

Hejdánek: Potom už není možné, aby platila taková harmonická jednota mezi já a tím druhým.

Jiný hlas: *Dann muss der Andere mehr Recht haben, mehr Recht bekommen und unbedingter Recht bekommen als das selbstherrliche Ich.*

Hejdánek: Ten druhý musí v této situaci dostat více práva.

--- (1981-01-05 Hendrik Adriaanse, B (3) [o Lévinasovi] [LVH282VA]_Kaz b_cleaned.flac) ---

Hejdánek: Možná tedy lze pohlížet na Levinase tak, že je radikalizací toho Buberova... *Und dies ist zum wichtigsten Punkt der Kritik, dann gibt's andere Punkte.* A to je k tomu nejdůležitějšímu bodu kritiky, ještě existují další. *Zum Beispiel, že Buberovi vytýká, že on tu Ich-Du Beziehung, že on ten vztah já-ty v podstatě nechává odehrávat in einem sozusagen luftleeren Raum, v takovém vzduchoprázdnu, ohne den politischen und gesellschaftlichen Verhältnissen Rechnung zu tragen, bez politických a společenských kontextů. Also er wirft Buber Spiritualisierung vor, vytýká Buberovi spiritualizaci. Er kann Buber kritisieren von einer sagen wir marxistischen Sicht aus manchmal, obwohl er selber an Marx auch an entscheidenden Punkten Kritik hat, kann er dann doch sagen: Buber, du vergisst, dass die Menschen nicht nur kontextlose Wesen sind, sondern dass sie innerhalb gewisser politischer und wirtschaftlicher und so weiter Verhältnissen einander begegnen.* Dalo by se skoro říci, že kritizuje Bubera z marxistických pozic, jakoby chápal lidi bez kontextu společenského. No, já myslím, že to už takhle stačí. Pokud budu mít otázky, pak je vyslovím. Pojd'te nejdřív vy.

Jiný hlas: [nesrozumitelné]

Hejdánek: Moje žena se ptá, kdo vy jste, ti, kteří jsou proti nám. S kým máme co do činění? S těmi druhými. S jakými druhými? Je to tak myšleno, že každý z nás má být reprezentativní pro ty ostatní, nebo jak jsme se tu sešli? Musím poctivě říci, že neznám všechny. Mohu jen o některých něco říci. Kdo je tu student? Kdo studuje normálně na střední nebo vysoké škole?

Jiný hlas: Jeden.

Hejdánek: Kdo studoval a nemohl pokračovat?

Jiný hlas: Čtyři.

Hejdánek: Také čtyři. Kdo by chtěl studovat, kdyby to bylo možné?

Jiný hlas: Dva.

Hejdánek: Jenom dva? Kdo pracuje manuálně?

Jiný hlas: Sedm.

Hejdánek: Kdo v administrativě?

Jiný hlas: Tři.

Hejdánek: Kdo vůbec nepracuje?

Jiný hlas: Otec.

Hejdánek: Přednášky pro ostatní večery jsou plánovány jinak a nevím přesně, jak je to s pozvánkami. Každopádně zde budu mluvit více a doufám, že se zase setkáme. Teologické přednášky mají jiný úkol, tam se bude překládat, a ty dvě filosofické budou v mé režii. Těším se, že se někdy uvidíme. Všem, kteří jste se účastnili diskuse a poslouchali, děkuji.